

dos. Zaur Məmmədov
"30" "V" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050409 - "Mühasibat"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Seçmə fənn (Dövlət maliyyəsi) (LDU-nun 05.09.2024-cü il tarixli 4/116 nömrəli əmri ilə nəşr hüququ verilmişdir).

Kodu: IPFS-B10

Tədris ili: V (2025/2026)

Semestr: I

Tədris yükü: Cəmi 10 saat müəhazirə.

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədalov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n, dos.

Məsləhət günləri və saati: I-V gün saat 11³⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Cihan Bulut, Elçin Süleymanov Dövlət maliyyəsi. Dərslik, Bakı, 2013.
2. Xankişiyev B.A., Mirzəyev M.M. Dövlət maliyyəsi. Dərs vəsaiti. Bakı, 1998
3. N. Novruzov, X. Hüseynov "Maliyyə". Dərslik. Bakı, 2007.

Əlavə

4. Алехин, Б. И. Государственные финансы : учебник для вузов / Б. И. Алехин. — Москва : Издательство Юрайт, 2022. — 184 с. — (Высшее образование).
5. Государственные финансы. Учебник для академического бакалавриата, Борис Алехин., ЛитРес, 2022
6. Слепов, Гришина, Киреева: Государственные и муниципальные финансы. Учебник ; Издательство: Кнорус, 2022 г. ; Серия : Бакалавриат
7. Государственные финансы. Учебное пособие для академического бакалавриата, Берзон Н. И., Петрикова И. В., Голованова Н. В., Герасимова Ю. В., Юрайт, 2017

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş, fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Dövlət maliyyəsi ölkənin maliyyə sisteminin tərkib hissəsidir. Dövlət maliyyəsi - dövlətin iqtisadi və sosial funksiyalarını yerinə yetirmək məqsədilə pul vəsaitlərinin formalaşdırılması, bölüşdürülməsi və istifadəsi ilə bağlı maliyyə münasibətlərini öyrənən elmdir. Bu fənn dövlət büdcəsi, vergi sistemi, dövlət borcu, dövlət xərcləri və fiskal siyasət kimi sahələri əhatə edir. Dövlət maliyyəsi həm nəzəri (qanunauyğunluqların öyrənilməsi), həm də praktik (maliyyə siyasətinin formalaşması və tətbiqi) baxımdan öyrənilir. Fənnin məqsədi aşağıdakılardır:

- Dövlət maliyyəsinin mahiyyətini və funksiyalarını izah etmək;
- Büdcə sistemini və onun idarə olunma mexanizmini öyrətmək;
- Dövlət xərcləri və gəlirlərinin iqtisadi və sosial təsirlərini təhlil etmək;
- Dövlətin fiskal siyasətini və onun iqtisadiyyata təsirini qiymətləndirmək və s.

Bu fənn tələbələrə dövlətin maliyyə sistemini anlamaqda və gələcəkdə bu sahədə peşəkar fəaliyyət göstərməkdə baza bilik və bacarıqları verir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə bəliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi 10 saat müəhazirə.

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müh. Saat	Tarix
1	2	3	4
	Mühazirə mövzuları		
1	Mövzu. Fənnin predmeti Plan: 1. Dövlət maliyyəsi fənninin məqsədi, predmeti və metodu 2. Mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları 3. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi 4. Dövlət gəlirlərinin formalaşması metodları 5. Dövlət xərclərinin iqtisadiyyatın maliyyə tənzimlənməsində rolu Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-7]	2	
2	Mövzu. Dövlət maliyyə siyasəti və maliyyə sistemi Plan: 1. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti 2. Maliyyə siyasətinin hədəfləri və vasitələri 3. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşması prinsipləri 4. Vergi siyasətinin məqsədi və tipləri 5. Fiskal siyasət, onun alətləri, tipləri və növləri 6. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi 7. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət büdcəsi, onun funksiyaları və prinsipləri 8. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət krediti, onun funksiyaları və prinsipləri 9. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi büdcədən kənar fondlar, onun mahiyyəti, əhəmiyyəti və formalaşdırılması metodları Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-7]	2	
3	Mövzu. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi və dövlət maliyyə nəzarəti Plan 1. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsinin mahiyyəti, metodları və maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi 2. Maliyyənin idarə edilməsi mexanizmi 3. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi 4. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-7]	2	

4	Mövzu Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi və büdcə prosesinin təşkili əsasları Plan 1. Dövlət büdcəsinin əsas əlamətləri 2. Büdcə quruculuğu və büdcə hüququ 3. Azərbaycan Respublikasının büdcə sisteminin təsnifatı 4. Büdcələrarası münasibətlər, büdcələrin tənzimlənməsi 5. Büdcə prosesinin təşkili prinsipləri və büdcə vəsaitinin sərəncamçıları 6. Büdcə layihəsinin müzakirəsi və təsdiqi 7. Dövlət büdcəsinin icrası və büdcə icrası üzərində maliyyə nəzarəti Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-7]	2	
5	Mövzu. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri sistemi Plan: 1. Dövlət büdcəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti 2. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin tərkibi və quruluşu 3. Büdcə xərclərinin təsnifatı 4. Büdcədən maliyyələşmə prinsipləri və formaları 5. Xərc smetası və xərc norması Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-7]	2	
x	Cəmi:	10	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Tələbələr bu fənni mənimsəməsi üçün qarşıya qoyulan məqsədləri, öyrənmə prosesində yerinə yetirilməli fəaliyyətləri və qiymətləndirmə meyarlarını əhatə edir.Bu istiqamətdə xüsusilə aşağıdakılar tələb olunur:

- Dövlətin gəlir və xərcləri, vergilər, dövlət büdcəsi və fiskal siyasət haqqında biliklər əldə etmək;
- Dövlət maliyyəsinin nəzəri əsaslarına dair biliklərə yiyələnmək;
- Dövlət maliyyəsinin ayrı-ayrı tərkib elementlərinə dair biliklər əldə etmək və s.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Tələbələr bu fənni öyrəndikdən sonra aşağıdakı bilik, bacarıq və kompetensiyalara yiyələnmiş olur:

- Dövlət maliyyəsinin mahiyyətini və əhəmiyyətini anlayır;
- Büdcə sistemi, vergi sistemi, dövlət xərcləri və borcları haqqında bilik əldə edir;
- Dövlətin iqtisadi funksiyalarını maliyyə vasitəsilə necə həyata keçirdiyini dərk edir.
- Büdcə gəlir və xərclərini təhlil edə bilir;
- Dövlətin fiskal siyasətinin iqtisadiyyata təsirini qiymətləndirə bilir;
- Müxtəlif maliyyə göstəriciləri əsasında dövlətin maliyyə siyasətini analiz edə bilir və s.

Nəticə olaraq, tələbə dövlətin maliyyə sistemini dərinlən anlayır və real iqtisadi-maliyyə prosesləri üzrə təhlil aparmaq, düzgün qərar vermək və praktiki tövsiyələr irəli sürmək qabiliyyəti əldə edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

1. Dövlət maliyyəsi fənninin məqsədi,predmeti və metodu
2. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi
3. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşması prinsipləri
4. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi
5. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsinin mahiyyəti, metodları və maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi
6. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi
7. Dövlət büdcəsinin əsas əlamətləri
8. Azərbaycan Respublikasının büdcə sisteminin təsnifatı
9. Dövlət büdcəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti
10. Büdcə xərclərinin təsnifatı

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Dövlət maliyyəsi fənninin məqsədi,predmeti və metodu
2. Mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları
3. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi
4. Dövlət gəlirlərinin formalaşması metodları
5. Dövlət xərclərinin iqtisadiyyatın maliyyə tənzimlənməsində rolu
6. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti
7. Maliyyə siyasətinin hədəfləri və vasitələri
8. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşması prinsipləri
9. Vergi siyasətinin məqsədi və tipləri
10. Fiskal siyasət, onun alətləri, tipləri və növləri
11. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi
12. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət büdcəsi, onun funksiyaları və prinsipləri

13. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət krediti, onun funksiyaları və prinsipləri
14. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi büdcədənənar fondlar, onun mahiyyəti, əhəmiyyəti və formalaşdırılması metodları
15. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsinin mahiyyəti, metodları və maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi
16. Maliyyənin idarə edilməsi mexanizmi
17. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi
18. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları
19. Dövlət büdcəsinin əsas əlamətləri
20. Büdcə quruculuğu və büdcə hüququ
21. Azərbaycan Respublikasının büdcə sisteminin təsnifatı
22. Büdcələrarası münasibətlər, büdcələrin tənzimlənməsi
23. Büdcə prosesinin təşkili prinsipləri və büdcə vəsaitinin sərfəncəmçiləri
24. Büdcə layihəsinin müzakirəsi və təsdiqi
25. Dövlət büdcəsinin icrası və büdcə icrası üzərində maliyyə nəzarəti
26. Dövlət büdcəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti
27. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin tərkibi və quruluşu
28. Büdcə xərclərinin təsnifatı
29. Büdcədən maliyyələşmə prinsipləri və formaları
30. Xərc smetəsi və xərc norması

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının 30 may 2025-ci il (14 sayılı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdürü:

Ə.Ə.Ə.

iqt.e.n., dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Ə.Ə.Ə.

iqt.e.n., dos. Əlixan Bədəlov

Ə.Ə.Ə.

Ə.Ə.Ə.